

Návrat nové scény

LITERÁRNÍ NOVINY (INTERNETOVÉ VYDÁNÍ) 22. LISTOPAD 2009

AUTOR: KAREL ULÍK

Tolik diskutovaná i proklínaná budova, která byla doposud hájemstvím souboru Laterny Magiky, se vrátila pod křídla Národního divadla.

Na počátku devadesátých let minulého století začala divadelníkům Thespidova kára poněkud těžknout a českými a moravskoslezskými scénami začalo obcházet strašidlo zániku tvůrčího a tvořivého divadla. Proklamované ranně kapitalistické teze o tom, že o peníze jde až na prvním místě, donutily většinu souborů z gruntu zeštíhlovat herecké i technické zázemí a notně snížit pomyslnou uměleckou laťku.

V dramaturgických plánech začaly převažovat nízkorozpočtové inscenace, zejména lehce komediálního žánru, v divadelnickém žargonu přezdívané řachandy. Nemálo stávajících a většinu nově vznikajících scén ovládl fenomén nezřídka a nesprávně zvaný muzikál. Pověštinou šlo a jde o popové hitůvky, spíchnuté horkou jehlou plytkého děje. Na druhé straně pomyslné úsečky díky nastalé tvůrčí svobodě vyrostla řada souborů koketujících pod praporem undergroundu a avantgardy. Naštěstí většinu stávajících kamenných divadel tahle umělecká kopřivka rychle přešla a v jejich čele stanuli zapálení principálové a dramaturgové a do hlediště se opět začalo chodit na kumšt a herce. A to nikoliv pouze v matičce Praze, ale i ve většině regionálních scén se objevily tvůrčí týmy - a v některých místech i osvícení radní, kterým umělecká úroveň (a samozřejmě také návštěvnost) nebyla lhostejná. Jen namátkou - Příbram, Plzeň, Brno, Uherské Hradiště, Ostrava, Mladá Boleslav...

Střídavě zdařilé umělecké hledání se nevyhnulo ani naší první scéně tak, jak přicházely a odcházely vůdčí osobnosti jednotlivých souborů. Nemusí být člověk až tak dokonalým teatrologem a na druhé straně staromilcem, aby nerozpoznal, zda je inscenace hodna divadla, jež si vybudoval národ sobě. Nakonec se sám generální ředitel Národního divadla Ondřej Černý vyjádřil, že ne každá z dosavadních inscenací byla hodna zlatých portálů budov na nábřeží Vltavy a na Ovocném trhu.

Je nad slunce jasnější, že právě výjimečnost naší první scény byla pro její umělecké složky svazující a negativně ovlivňovala hledání a uvádění titulů ne tak ortodoxně klasických. Návrat Nové scény lze tedy uvítat. A to nikoliv jen z kumštýřského nazírání, ale i z důvodů ekonomických. Nutno předeslat, že rodinné stříbro našich novodobých dějin Laterna magika nebude v žádném případě odsunuto na vedlejší kolej. Jen nebude mít tak mnohočetný stálý soubor a bude více využívat externích smluvních vztahů na jednotlivé inscenace. Podle vyjádření nového šéfa Laterny magiky Zdeňka Prokeše, ušetří se tak minimálně polovina stávajících financí. Projekt Nová scéna Live umožní uvádění žánrově různých - dosud jen vlastně teoreticky uvažovaných - projektů. Kromě Laterny magiky budou moci diváci zhlédnout balet, pohybové divadlo, nový cirkus a samozřejmě činohru. V této souvislosti dochází ke změnám právě v dramaturgickém plánu činohry. „Nová scéna je v kameni a skle zhmotněný sen o Boudě. Sen, ve kterém se budou uvádět hry úderné jako šutr, ale i průzračné jako sklíčko. Sny mohou být krásné i tíživé, hlavní je, že na Nové scéně máme možnost je uskutečňovat,“ slibuje umělecký šéf činohry Michal Dočekal. První premiérou na Nové scéně bude 16. ledna 2010 právě jeho inscenace hry Samuela Becketta Čekání na Godota, poté se z historické budovy přenesou Stoppardův Rock 'n' roll. Ve druhém pololetí bude uvedeno Spasení Edwarda Bonda a hra nositelky Nobelovy ceny Elfriede Jelinekové Co se stalo, když Nora opustila manžela.

Nová scéna se bude snažit podle jejího ředitele Štěpána Kubišty již od počátku svého fungování nabídnout ve volných termínech prostor zajímavým regionálním i zahraničním projektům. Bude se také aktivně podílet ve spolupráci s partnery na koprodukčních projektech, přičemž mezi tyto budou patřit umělecké školy, např. Dětská opera Praha, nezávislé umělecké soubory, česká regionální divadla, festivaly a zahraniční soubory. S několika uměleckými subjekty Nová scéna zahájí spolupráci na pravidelné a dlouhodobé bázi (princip tzv. rezidentních souborů), pro rok 2010 jimi budou taneční soubor 420PEOPLE a Divadelní studio Továrna, zaměřující se na

alternativní činohru. Stálým hostem se, mezi jinými, stane i Bohemia Balet - soubor Konzervatoře hlavního města Prahy se svými komponovanými večery. Nová scéna bude také organizovat pravidelný cyklus víkendových rodinných představení, v rámci nichž se, mimo jiné, jejím pravidelným hostem stane soubor loutkohry Jihočeského divadla se svým populárním projektem Kašpárek v rohlíku, nebo Naivní divadlo Liberec. Představí se i Divadlo Andreje Bagára z Nitra a byla navázána spolupráce s brněnskou Redutou.

Napřesrok poskytne Nová scéna prostor sérii výstav, jejichž hlavním cílem bude prezentovat současné české i evropské umělce a jejich projekty. Lze jen uvítat také otevření divadelní kavárny, jež by měla být centrem diskuzních klubů a křtů nových uměleckých počínů. Je sympatické, že si představitelé naší první scény uvědomují, že nelze nové projekty podmiňovat finančními injekcemi.